

LA CULTURA CATALANA HA
DE PRIORITZAR O NO LA
LITERATURA CATALANA?

Jordi Badia

Periodista

Del Conca al 'Victus'

De fet, encara que hagi sortit publicada aquesta setmana, primer vam saber que Albert Sánchez Piñol publicaria la seva nova novel·la *Victus* en castellà, tant ell com l'editorial La Campana ens ho van avançar al juliol, i després, a l'agost, vam llegir que el president del Consell Nacional de la Cultura i les Arts (Conca), Carles Duarte, considerava que els escriptors catalans en llengua castellana també haurien d'aspirar al Premi Nacional de Cultura "perquè no és un premi de literatura catalana". Llavors, l'Onze de Setembre encara no havia accelerat la política ni els ministres espanyols s'havien posat a xerrar pels descosits i amb claredat.

LA POLÈMICA SOBRE LITERATURA i cultura catalanes sempre m'ha semblat absurda. Primer, perquè cada escriptor pot escriure en la llengua que més li plagui en cada moment, per la raó que sigui, perquè s'hi sent més còmode o perquè pensa que vendrà més exemplars en una llengua que en una altra; i, segon, la distinció entre literatura catalana i cultura catalana és tan òbvia que em resulta fascinant que el debat rebroti cada cert temps, o bé perquè hi ha una fira internacional i s'ha de fer una selecció d'autors o bé perquè hi ha unes declaracions incidint-hi.

SUPOSO QUE SÁNCHEZ PIÑOL es va voler avançar a la polèmica

LLUÍS ROMERO

que era conscient que generaria el seu pas al castellà, més encara en una novel·la sobre l'Onze de Setembre de 1714. I veurem si Duarte ha seguit la mateixa tàctica de posar-se la bena abans no li facin la ferida i

Per a la cultura espanyola, l'única literatura que existeix és la que es fa en castellà

el proper Premi Nacional de Cultura recau en un d'aquests escriptors catalans en llengua castellana que per qualitat i trajectòria literària bé hi podrien aspirar.

SI ALGUNA CRÍTICA se'ls pot fer és, en el cas de Sánchez Piñol, una justificació excessiva i un punt incomprensible i, en el de Duarte, de precipitació. Sánchez Piñol ha acabat dient que ha escrit *Victus* en castellà perquè la documentació amb què va treballar era en castellà, perquè el català del segle XVII i

XVIII estava molt degradat, per agafar distància amb els fets i pels misteris del fet creatiu. Són arguments tan irrefutables com ho serien si els hagués emprat per explicar per què l'havia escrit en català; per tant, no cal entrar-hi. El que és substancial és que Sánchez Piñol pot escriure en la llengua que vulgui. Tanmateix, és normal que, des de la perspectiva de la literatura en català, la seva decisió sàpiga greu perquè n'és un referent, amb una obra sòlida i amb molt de recorregut per fer.

LES RAONS DE DUARTE també són incontestables. No obstant, encara és una qüestió de normalitat, de país vull dir. Si els escriptors en llengua catalana aspiressin en igualtat de condicions als premis i les ajudes i la promoció que des d'Espanya s'atorga als escriptors espanyols, no hi hauria res a dir. Tanmateix, no és el cas. Per a la cultura espanyola, l'única literatura que existeix és la que es fa en castellà i només de tant en tant es reconeix algun escriptor en català, basc o gallec. Per tant, és normal i positiu que les institucions catalanes discriminin a favor dels autors en llengua catalana.

ARA: EN AQUESTS MOMENTS, en què avançant-nos als esdeveniments i les votacions ens hem posat a imaginar-nos independents, o deutors d'unes altres interdependències, trobo oportú que el debat hagi ressorgit, encara que sigui absurd. La prova del que vull dir són les altres veus que s'hi han afegit. Per exemple: la de l'editor José Manuel Lara, que ha advertit que si Catalunya esdevé independent Planeta se n'haurà d'anar de Catalunya "perquè no té sentit tenir la seu en un país estranger que parla un altre idioma"; i la del president d'ERC, Oriol Junqueras, que ha afirmat que "el castellà serà oficial a la República catalana".

PENSO QUE JA N'HI HA ben bé prou d'aquest país que ens donem en qüestions de llengua. Amb el que ens administra diàriament l'espanyolisme oficial i l'oficiós ja n'hi ha massa. Però el debat de fons és rellevant i pertinent, no fos cas que no sabéssim qui som i com som.